

Terapibranschen en modern väckelserörelse

Coaching och lekmannaterapi har vuxit kraftigt på en reglerad marknad. Mycket av verksamheten har nyandliga drag och kan liknas vid en modern väckelserörelse, konstaterar professorn i religionshistoria Anne-Christine Hornborg.

Coaching och samtalsterapi utförda av lekmän har fått rejält fäste i det moderna samhället, förklarar Anne-Christine Hornborg, vid Lunds universitet, som i sin bok "Coaching och lekmannaterapi - en modern väckelse?" behandlar ämnet.

- Det har skett stora förändringar i det svenska samhället från 1990-talet och framåt som har banat väg för dessa verksamheter.

Många av dagens tankar om healing och självförverkligande hämtas från 1960-talets New Age-idéer. Då dök begrepp som den holistiska människan, healing och högre medvetande upp. Egentligen rör det sig inte om några nya tankar, utan gamla idéer som har funnits lång tid före den moderna vetenskapens genombrott inom olika kulturer. På 60-talet var New Age mer en motkultur i samhället, men under 1990-talet såg man att här fanns mycket pengar att hämta vad gäller ohälsa och personlig utveckling.

- Arbetsplatser effektiviserades och omstrukturerades, datoriseringen ökade, managementkulturen växte och det talades allt mera om att utveckla den egna individen. Många upplevde en stress och ökad ohälsa, framförallt drabbades kvinnor.

Ren psykisk sjukdom handlade det oftast inte om utan mera diffusa symptom som utbrändhet och stress. Många mådde dåligt när företag slimmades och man genomförde stora omorganisationer. I detta läge dök de nyandliga så kallade lek-

mannaterapeuterna upp som ville sälja in sina koncept.

Det talades om att befria den inre kraften som finns i varje individ, hitta sig själv och se helheten. Det krävdes personliga förändringar i form av positivt tänkande och omprogrammeringar. Lekmannaterapeuterna och coacherna erbjöd här sina tjänster för att hjälpa till och förlösa individen och designa det nya livet.

Anne-Christine Hornborg beskriver det "gamla" folkhemmet som ett samhälle där man gick till doktorn, sjuksköterskan eller psykologen om man behövde hjälp och var sjuk. I det nya marknadsliberala samhället har i stället mänskligt läkande blivit till en vara som allt annat. Terapeuter, med ingen eller mycket liten utbildning, ser en öppen marknad som inte var möjlig tidigare.

Förutom New Age-idéer använder de i sina presentationer ett populärpsykologiskt språk. Man vill också göra intryck av att det handlar om vetenskap och bygger egna vetenskapliga teorier som grund för verksamheten.

Det finns en viss gräns mellan lekmannaterapeuter och de som sysslar med coaching, visar Anne-Christine Hornborg. Lekmannaterapi handlar mer om ett helande av människan, medan coaching går ut på att ge stöd och framgång i ett individcentrerat samhälle. Regeringens satsning på jobbcoaching som lösning på arbetslöshetsproblemet är ett exempel på en stor ökning av antalet coachingföretag.

Coacher brukar också framhålla att man inte tar upp klienternas privatliv, men det finns undersökningar som visar att i själva verket hamnar man ändå i dessa frågeställningar genom uppdragen.

”

Terapeut är ingen skyddad titel, det kan vem som kalla sig. Den utbildning som åberopas kan vara några korta helgkurser som sker i privata lekmannaföretag.

Anne-Christine Hornborg

De som blir utövare av lekmannaterapi har ofta själva genomgått terapi och ser den egna erfarenheten som en kvalitetssäkring.

- Terapeut är ingen skyddad titel, det kan vem som kalla sig. Den utbildning som åberopas kan vara några korta helgkurser som sker i privata lekmannaföretag. Det kan inte jämföras med att ta sig igenom en fem-årig universitetsutbildning till psykolog.

Det är den egna rörelsen som sätter etiketten "auktorerad", "licensierad" eller "certifierad" framför sin terapeuttitel. Någon utomstående certifiering eller kvalitetskontroll existerar inte, om man inte ska räkna in den egna verksamhetens.

Att terapeuter inte drar sig för att ta sig an de flesta åkommor, som psykiska sjukdomar, är inget som förvånar Anne-Christine Hornborg. De vill vidga sin marknad så mycket som möjligt. Dessutom gör man gärna skicklig reklam och på terapeuternas hemsidor hittas ofta klienters egna solskenshistorier om hur bra det har gått. Att lägga ut sina klienter på hemsidor skulle aldrig skolmedicinens psykoterapeuter eller psykologer göra då det anses otiskt.

Varför är det som framför allt som attraheras av lekmannaterapi?

- Många är medelklassens kvinnor. Kvinnor som befinner sig mitt i livet, de är stressade och kan kanske hamnat i en position på arbetsmarknaden som de inte trivs med och vill nu hitta en ny mening och riktning i livet, förklarar Anne-Christine Hornborg. De kan lockas till en lekmannakurs som sedan ger så starka känslor av omvändelse att de senare själva blir coacher eller terapeuter.

Coachingverksamhet och sam-

DRAG AV VÄCKELSERÖRELSE
Coaching och lekmannaterapi påminner till stor del om en modern väckelserörelse, menar religionsforskare Anne-Christine Hornborg, vid Lunds universitet.

FOTO: PRIVAT

talsterapi har blivit en lönsam industri, visar Anne-Christine Hornborgs genomgångar. En session hos en lekmannaterapeut kan kosta runt 2000 kronor, för att bli diplomerad coach (som kan ta runt fyra träffar) kostar 25000 kronor och för att bli certifierad sorgebearbetare 15000 kronor. Utbudet för kompetenshöjande kurser är oändligt.

Lekmannaterapeuterna och coacherna vill vidga sina domäner och komma in på den offentliga arenan med sitt utbud. Eftersom deras verksamhet inte har någon vetenskaplig förankring uppstår problem, alla kanske inte väljer coachens holistiska budskap eller vill ha individuella terapeutiska lösningar på strukturella problem, förklarar Anne-Christine Hornborg.

JAN BÄRTÅS
jan.bartas@smp.se
0470-77 06 16

A18 INBLICK

FRÅN MARKNAD - ALTERNATIVA TERAPEUTISKA VERKSAMHETER

REGLERAS. De flesta privata och olegitimerade terapeuter är beredda att ta emot ångestfylla och självmordsbenägna klienter. Detta framgår av Smålandspostens rundersökning till ett antal terapeuter i länet. Samtidigt kommer nu kraven från Psykologförbundet att marknaden måste regleras. Det är inte rimligt att vem som helst ska kunna behandla psykisk sjukdom.

Vem som helst får behandla psykisk sjukdom

Smålandspostens rundersökning visar att många privata och olegitimerade terapeuter är beredda att ta emot ångestfylla och självmordsbenägna klienter. Detta framgår av Smålandspostens rundersökning till ett antal terapeuter i länet. Samtidigt kommer nu kraven från Psykologförbundet att marknaden måste regleras. Det är inte rimligt att vem som helst ska kunna behandla psykisk sjukdom.

A19

DAVID: JAG FICK SVAR PÅ ÅNGEST OCH EN SEKT

David, 37, kände sig rädd för att bli utslutad från sin arbetsplats. Han hade ångest och en sekt. Han fick svar på ångest och en sekt.

Elsa, 61, som lider av svår depression och en sekt. Elsa fick svar på ångest och en sekt.

A20 INBLICK

TERAPIBRANSCHEN - EN MARKNAD SOM VÄXER

Psykologer kräver att branschen regleras

Psykologer kräver att branschen regleras. De vill se till att det inte blir en katastrof.

A21

ETT TERAPEUTMÖTE KAN SLUTA I KATASTROF

Ett terapeutmöte kan sluta i katastrof. Det kan vara farligt om man inte är utbildad.